

Sok vállalat könnyen szerezte a nyereséget

Dr. Biczó György pártnapi előadása

A Szegedi Nyomda párt-szervezetének nyilvános pártnapján tegnap, csütörtökön Dr. Biczó György, a városi tanács vb elnöke tartott előadást. Bevezetőben az új gazdasági mechanizmusra való áttérés eddigi általános tapasztalatait elemezte, majd kitért néhány szegedi jellegzetesre is.

Az országban tavaly mintegy 100 ezer új dolgozó állt munkába, Szegeden tulajdonképpen nincs is már elegendő munkaerő. Az építőipar a környék községeiből kénytelen hozni a munkásokat. *Sikerült a fiatalokat is elhelyezni.* Erre példa a nyomda is, ahol igen sok az új dolgozó. Némi elhelyezkedési lehetőségre csupán a nőknél volna szükség, de ehhez nemcsak munkahely, hanem új bölcsőde, óvoda és a szolgáltatások bővítése is kellene.

A tanácsi ipar termelése 1969-ben az előző évihez képest 3,5, létszáma 5, bérfelhasználása 5,7, nyeresége viszont 20 százalékkal növekedett. Joggal vehető fel a kérdés; miből származik a nagy nyereség? Szegedre is jellemző az az országos tapasztalat, hogy az átlagbérszint megszabása és a hitelek tavalyi rendjének kihasználása — előbbi azzal, hogy a termelékenység fejlesztése helyett nagyobb létszám tartására ösztönözött, utóbbi azzal, hogy a kereskedelmi vállalatok a minimálisra csökkentették készleteiket — sok céget könnyű nyereséghez juttatott.

A kereskedelmi forgalom a városban magasabban az országos átlagon felül, 13,3

százalékkal növekedett tavaly. Ehhez a lakosság számának emelkedése mellett a nagy idegenforgalom is hozzájárult. *Bár az ellátás alapvetően jó volt, nem csökkent a hiányzó cikkek száma sem.* A legutóbbi tapasztalat például: igen gyér a ruházati cikkek választéka, nem lehet kapni tűzifát, akadozik a szénellátás. Az árszínvonal átlagosan ugyancsak egy-két százalékkal növekedett, de egyes, főként ruházati cikkek ára aránytalanul sokat emelkedett. Az olcsó áruk egy része eltűnt az üzletekből. Sokkal több húsarú fogyott a városban, mint egy évvel korábban, de a választékhiány nem enyhült.

Idén, mint ismeretes, nagyobb ármozgás nem várható. *Ez a törekvés Szeged lakosságának kívánásával is találkozhat.* Egyes árucikkekből — országos elhatározás szerint — akár az export visszatartásával is biztosítják a hazai ellátást. A húselletés körülbelül a tavalyi színvonalon marad, aminek oka az állatállomány elégtelensége.

Végezetül a pártnapi előadó annak fontosságát hangsúlyozta, hogy a szegedi üzemek kommunisztái és párton kívüli dolgozói az eddiginél többet foglalkozzanak munkahelyi problémáinak megismerésével és azok megoldásával. Az új gazdaságirányítási rendszer kifejlesztése sokban függ attól, ki hogyan állja meg helyét a munkában, mivel járul hozzá céljaink megvalósításához.

Milliárdos gond a város csatornázása

Szeged csatornázásáról a belvíz és a talajvíz okozta gondokról beszélgettünk a víz- és csatornaművek igazgatójával, dr. Takács Antallal és főmérnökével, Sziléry Lászlóval. Előbb azonban érdemes néhány tényadatot leírni: Szegednek és környékének a tengerszint feletti magassága 77—82 méter között van, ami egyben azt is jelenti, hogy itt találjuk hazánk legalacsonyabb területeit. Ennek jó oldala, hogy kedvezőbb a víznyerés és vízellátás, de hátránya, hogy könnyen nyakunkba zúdul a talajvíz és a belvíz.

A város közigazgatási területén levő utcák hossza körülbelül 400 kilométer, amelynek 90 százaléka rendelkezik magas nyomású vízhálózattal. A csatornahálózat hossza viszont mindössze 96 kilométernyi, de annak is jelentős része már elöregedett, hatvan-nyolcvan éves. A szennyvíz elvezetése igen nagy gondot okoz. A főmérnök mondja, hogy a nagy árvíz után a belváros területét feltöltötték, emiatt kifelé lejt a terep. A Tiszába vezető csatornarendszer vezetői a nagykörnyet kívül „kibújnak a földből”, s a természetes víz is kifelé igyekszik a belvárosi részekből, a külső peremterületekre.

Az új főgyűjtő

Generális segítségét, illetve lehetőséget csak az épülő rókus-móravárosi főcsatorna terem majd a városi csatornahálózat kiépítéséhez, a mostani állapotok megszüntetéséhez. Az épülő főcsatornáról: 4,5—5 kilométer hosszúságú lesz, 180 millió forintba kerül (mai áronok számítva), három évvel ezelőtt kezdték építeni és körülbelül 3—4 év múlva fejeződik be.

Ebben az esztendőben üzembe helyezik a főcsatorna első szakaszát, a kertészettől az Úttörő térig terjedő vonalat. A vízmű főmérnöke kijelentette, hogy a móravárosi alacsonyabban fekvő lakóterületnek ez az év volt az utolsó talaj- és belvízveszélyes esztendeje. A nagy átmérőjű (2,6 méter) csatorna beszippantja a területen felgyülemlő belvizet is, és elvezeti a Holt-Tiszába. Még annyit a leendő főcsatornához, hogy a külső területek szennyvizét a megépítésre kerülő csatlakozó csatornák: a Tolbuhin sugárúti (textilművekig) és a Kossuth Lajos sugárúti (Rókus-pályaudvarig) vezeték majd a főgyűjtőbe. A Kos-

suth Lajos sugárúti csatornahálózat tervei készen vannak, a vállalat rendelkezik elegendő pénzzel is, de sajnos nincs olyan kivitelező, amely vállalná az építkezést.

Halmazódik a gond

Az újszegedi területen a Holt-Maros jelent vízigyűjtő medencét. A Rózsa Ferenc sugárút átvágásával most már megszűnt a Töltés utcai lakók gondja is, mivel át tudják szivattyúzni a vizet a Tiszába. Ebben a térségben is kétféle vezetékrendszerre lenne szükség. A szennyvizet a meglévő csatornába vezetni és a Torontál térnél engedni a folyóba, a csapadékvíznek pedig olyan elvezető rendszert megvalósítani, hogy az a Holt-Marosba folyjon.

Petőfitelepen, Béketelepen és a baktói térség szennyvizét a föld nyeli el, ami viszont később okoz majd gondot. A talaj szennyes és fertőzött, néhány méter után szennyvíz fakad, Szeged normális csatornarendszerének a megvalósításához legalább 1,1 milliárd forintba és hozzávetőlegesen harminc esztendő munkára lenne szükség. Ez évente körülbelül 40 millió forintot beruházást jelentene. S hogy mi az akadály a megvalósításnak? Talán nem is annyira pénzkérdés, mint inkább a kivitelezői kapacitás hiánya okoz fejtörést. Említésre méltó munkát csak a KEVIÉP végez a városban, évente 20 millió forintot nagyságban. Ilyen körülmények között nehezen éri utól magát a csatornázási program, sőt inkább halmazódik a tennivaló, hiszen a régi, elavult csatornarendszer is állandó felújításra vagy cserére szorul.

Az árkok és a víz

A belvízzel és a talajvízzel megint más a helyzet. Ahol a csatornahálózat ki-

elégítő, ott ilyen veszély nincs. A mélyebben fekvő városrészekben viszont nincs csatorna, legfeljebb nyílt vízelvezető árok. Körülbelül 300 kilométer hosszúságú „árkos utca” van a város külső területein. Mivel mind a két oldalon van árok, ez mintegy 5—600 kilométer tesz ki. Esztendőig vitatkoztak azon, hogy ki tartsa karban az utcai árkokat. A tanács? A vízmű? Az az igazság, hogy egyik szervnek sincs akkora apparátusa, hogy ilyen feladatot rendszeresen elvégezzen. A lakosság ugyancsak keveset törődik az utcai árkokkal, sőt gyakran betemetik, szeméttároló területnek tekintik az utcai vízelvezetőket.

Megérjük-e, hogy ezeken a területeken nem lesz veszélyes a talaj- és a belvíz? Lehet, de ahhoz tiszta és jól karbantartott elvezető árkokra van szükség. Továbbá érdemes lenne megfontolni, hogy az építési hatóságok bizonyos feltételekhez kötnék az ilyen területeken való építkezést: például magasabb alapokra és betonszerkezetre. S elkerülhetetlen az is, hogy a közigazgatási, hatósági szervek erősebben lépjenek fel, ha kell bírságot is meg szoktak, akik megrongálják, eltömítik az utcai vízelvezető árkokat, joggal sóhajtanak a vízművek vezetői: ha mindenki övna, gondolnák is a házak előtt elvezető vízfolyókat, aligha lenne ilyen gond, mint amilyen most is a nyakunkba szakadt. Ebben a kritikus helyzetben viszont hiába dolgoznak éjjel és nappal önfeláldozóan a vízművek emberei, a baj gyors elhárítása nem csupán rajtuk múlik.

Gazdag István

Nyilvános zárszámadást

Fura kívánság nyilvános zárszámadást követelni? Hiszen amióta termelőszövetkezeti mozgalom van, azóta kötelező a mérleget elkészíteni, tanulságait levonni, és azt a tagsággal közölni.

Sajnos azonban a közös gazdaságok egy része ennek az előbb külső, majd inkább belső kötelezettségének mind mostanáig csak többé-kevésbé tett eleget. A mérlegkészítés mechanikus munkáját elvégezték ugyan, de annak tanulságait csak feléből-harmadából vonták le. A közgyűlésen a zárszámadást ismertették ugyan, de olyan elkapkodva, olyan műszavakkal megtűzdelve, hogy abból a tagság edeskeveset értett. A legtöbben azt se tudták, mit szavaznak meg.

Súlyos hiba volt ez mindig, de ma százszoros vétek lenne. Elmúltak ugyanis azok az idők, amikor az év lezárása alig több, mint formai aktus volt. Az új mechanizmus a tsz-eknek tényleges önállóságot adott. Gazdagodhat a közösség, jól élhetnek a tagok ott, ahol okosan számolni, de kiürül a magtár, a tagoknál pedig a kamra ott, ahol elvették az irányt. Az ösztönző és fékező tényezők hálózata évről évre módosul egy kicsit. Éppenséggel annyit, hogy elcsúszhat az, aki a tavalyi tényekben, számokban gondolkodik.

Most például a szarvasmarha és a sertés felvásárlási árának emelése, de ugyanakkor a fehérje-takarományok költségeinek emelkedése, a beruházási támogatás csökkentése teremtett új helyzetet. Nagyon oda kell figyelni a hitelpolitikai irányelvek apró változásaira is. Gondos tanulmányozást igényel az 1970. évi népgazdasági terv, mert az egy százalékos növekedés, amit a mezőgazdaság számára előirányoztak, nem is olyan kevés, mint gondolnánk.

Egyszóval változnak, alakulnak a külső körülmények, amelyeket késedelem nélkül összhangba kell hozni a belső adottságokkal. Ezek pedig a legnagyobb részletességgel, a leghasznosabb felelősséggel mindig a zárszámadás tükrében vizsgálhatók.

Mi tehát a teendő? El kell készíteni a mérleget az 1969. esztendőről, de el kell készíteni a számadást a tanulságokról is. Nagy hiba lenne bárhol megelégedni azzal, hogy a kiadott nyomtatványokon a számok keresztben-hosszában stimmelnek. Ez csupán az alap.

Amikor az alap készen van, akkor jön a nagyobb munka, amit már nem a könyvelőknek, adminisztrátoroknak, hanem a közösség minden vezetőjének kell elvégeznie. Meg kell érteniük, miről beszélnek a számok. El-e a gazdaság a mechanizmus lehetőségeivel? Megfelelő-e a termelési szerkezet, a tevékenységi kör? Elégé foglalkoztatják-e a tagokat, kihozzák-e a rendelkezésre álló eszközökből a maximumot? Az új vállalkozások eléggé hatékonyak-e és a közösség kezdeményező képessége a leginkább előnyös irányokba mutat-e?

A közgyűlés; esztendő zár és kezd. Fontos átlomás tehát a közös gazdaság életében. Hiba lenne tehát, ha ezen a fontos átlomáson éppen csak lassítana, de nem állna meg — pihe-nőre, erőgyűjtésre, a megtett és megteendő út fölmérésére — a közösség kocsija.

Földeáki Béla

Miért romlik olyan gyorsan a hagyma?

Egy érdekes tanulmány — két kutató, Bruder János és Vajda János munkája — a háziasszonyok panaszára, kérdésére ad választ: miért oly sok manapság a romló hagyma?

A romlás egyik okozója egy fertőzés. Ezt kedvezőtlen időjárási viszonyok segítetik elő, a múlt év júniusának és augusztusának rendkívül csapadékos időjárása. A hagyma tenyészidejének két hónapjában a legtöbb hagymatermelő vidéken — Makó környékén — minden második nap eső esett és ekkor szinte teljesen eredménytelen volt a permetezés. Augusztusban olyan peronoszpóra-fertőzés lépett fel, amelyet már nem lehetett permetezésekkel megállítani. Ez a járványszerű peronoszpóra egybeesett a makói hagyma érésének kezdetével. A délföldi mezőgazdasági kísérleti intézet két tudományos munkatársa azt is megállapítja, hogy a magyar hagymának, sajnos, még csak egy részét természetellen állóságára is nemesített vetőmagból. Hiba még, hogy a hagymaszedés ideje eltolódik a késő őszi hónapokra. Ezen részben szervezéssel, de főként a szedési gépesítésével kell segíteni.

A romlás egy másik jelentős oka: a kereskedelem helytelenül tárolja. Nálunk mind a gazdaságok, mind a kereskedelem igen rosszul állnak hagymatárolásra alkalmas helyiségekkel. Különösen károsnak tartják — ez a kiskereskedelem „asztala” — a pincés tárolást. Két-

három hetes úgynevezett „átfutó” raktározás esetén is fokozódik a romlás. S legtöbbször a hagyma rendszerint válogatás nélkül kerül a fogyasztókhoz.

Hajók telelőn

A MAHART telelőparancsnokság Újpest-Népsziget kikötőjébe októberben vonult be az első személyhajó, s azóta néhány kintrekedt személyhajó kivételével még a vízbuszok is bevonultak a téli kikötőbe. A jégzárlás és jégképződés fokozta a telelőparancsnokság gondjait. A Vörös Október jégtörő hajó Jankovits Sándor hajóvezető parancsnoksága alatt naponta törli a jéget a kikötőben veszteglő hajók körül

Kormányrendelet az élelmiszer-ellenőrzésről

Megjelent az élelmiszer-ellenőrző és vegyvizsgáló intézetekről szóló kormányrendelet. Eszerint a fővárosi,

illetve megyei élelmiszer-ellenőrző és vegyvizsgáló intézetek feladata, hogy működési területükön figyelemmel kísérjék a hazai gyártású élelmiszerek minőségét — ebbe beletartozik az anyagösszetétel, a hasznosanyag-tartalom, az íz, a szag, a technológia, a minőség-összefüggő súly, csomagolás stb. vizsgálata. Hatáskörükbe tartozik az új élelmiszerek nyersanyagának, anyagösszetételének, gyártástechnológiájának, csomagolásának ellenőrzése a gyártás megkezdése előtt, továbbá a fűszerpaprika és örleményei, a gomba és gombakészítmények minőségének megállapítása és rendszeres vizsgálata. Hasonlóképpen ellenőrzik a dohánypari termékek minőségét az előállítás és a forgalombahozatal során.

A rendelet szabályozza az intézetek működését, s kimondja: ha a vizsgálat eredménye szerint a termék hibás, a működési területén eljáró intézet köteles a hamisított vagy a fogyasztásra egyéb okból alkalmatlan élelmiszer forgalombahozatalát legfeljebb hatvan napra megtiltani, továbbá a cselekmény súlyához képest fegyelmi eljárást kell indítványoznia, illetőleg szabálysértési vagy büntető feljelentést kell tennie.

PÉNTEK, 1970. JANUÁR 23.

DÉLMAGYARORSZÁG 3